

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever:
Drukkerij Schoonaert bvba
Bergenstraat 1, 8972 Roesbrugge
tel. 057 30 03 79 - fax 057 30 09 80
info@drukkerijschoonaert.be
ING BE96 3850 0570 7505 - IBAN BBRUBEBB
Afgiftekantoor 8900 Ieper P708717

De geschiedenis van het toneel in Roesbrugge (7)

In mijn herstelperiode ben ik begonnen met het schrijven van een toneelstuk. Dat was gebaseerd op het verhaal in het boek "Karel de Blauwer" van de hand van pastoor J. Leroy. Mijn bedoeling was de personages die in het boek voorkwamen zo raak en levensecht mogelijk op het toneel te brengen. Ook wou ik de plaats van het gebeuren zo trouw mogelijk oproepen en tot dezelfde ontkenning komen als in het boek van Leroy. Mijn drijfveer? Onze toneelgroep bekoren en weer op dreef krijgen.

In **1959**, tijdens de vakantieperiode, hadden enkele jonge studenten van Roesbrugge-Haringe en omliggende besloten een toneelstuk op te voeren. Enkel onder hen hadden in het Sint-Stanislascollege al onder regie van hun dictie-leraar Gerard Vermeersch van Ieper deelgenomen aan toneelopvoeringen. Onder de naam "Toneelghesellen were di", met als proost E.H. Noterdaeme, onderpastoor in Roesbrugge, werd het toneelstuk "De geheimzinnige me-
neer Falkema" aangeleerd onder mijn regie.

Op **15 en 16 september 1959** werd het stuk opgevoerd in "De Gouden Arend". Omdat één van de acteurs een paar dagen voor de opvoering forfait gaf, moest ik zijn rol van Zwarte Kees, de wildstroker, overnemen. Werkten aan die opvoering mee: Raoul Gyssels, Paul Parret, Arthur Gombeir, Freddy Maes, Roland Reubrecht, Rudi Depuydt, Antoon Gyssels en Frans Samyn.

Op **6 september 1960**, de dinsdagnamiddag van Roesbruggekermis, trok, voor de eerste maal, een folkloristische stoet over Karel de Blauwer door de straten van Roesbrugge. Dit was het gedurfde initiatief van slager Firmin Delanote, in de volksmond bekend als "Posterieë". (Zie De IJzerbode, juni 1995) Bij die gelegenheid schreef en toondichtte ik het lied "Karel de Blauwer" dat tijdens de stoet gezongen werd.

"Karel de Blauwer" opvoering van 15 april 1962.

V.l.n.r. zittend: Frans Mortier (Poperinge), Raymond Gyssels, Romain Depuydt, Maurice Duchêne, Marleen Gyssels, Georges Samyn, Simonne Meeuws, Hilaire Meeuws.

Staannd: Pierre Maes, Willy Maes, Jef Lesage (Ieper), Gisèle Delanote, Rudi Depuydt, Anna Meeuws, Edgard Maes, Jean-Pierre Porreye, Roland Bonnez, Fernand Kennes, Albert Ceenaeme.

Ondertussen was ik klaar met het toneelstuk dat zoals het boek de titel "Karel de Blauwer" kreeg. In een vergadering met alle leden van de toneelvereniging werd besloten het stuk aan te leren en een mogelijke rolverdeling werd besproken. Met de figuranten inbegrepen moesten we over 22 personen kunnen beschikken. Konden we helaas niet. We zagen ons daarom verplicht aan een paar spelers een dubbele rol te geven. Met veel inzet werd weer met de repetities begonnen. Voor het ineen timmeren van het speciale decor, dat vlug gewijzigd moest kunnen worden, deden we een beroep op houtbewerker Joël Deroo van Roesbrugge, die dat op een bekwame manier uitvoerde.

Op **15 oktober 1960** werd in de zaal "De Gouden Arend" de eerste opvoering van het toneelstuk "Karel de Blauwer" in vijf bedrijven

gegeven voor een uitverkochte zaal. Een onverhoopt succes.

Op **16 oktober 1960** volgde een tweede opvoering. Het werd een overrompeling, zodat we verplicht waren onmiddellijk twee nieuwe vertoningen aan te kondigen. Die hadden plaats op 23 oktober en 6 november. Meteen kwamen er uitnodigingen binnen om het stuk in andere gemeenten te gaan opvoeren. Ook in Frans-Vlaanderen!

1961. Na gezamenlijk overleg met alle acteurs en figuranten werd besloten het stuk op verplaatsing te gaan spelen, zolang wij over alle deelnemers (22) konden beschikken. De vraag van dhr. Andre Demedts, voorzitter van de culturele Raad voor Frans-Vlaanderen, om daar te gaan optreden, deed ons beslissen ook daar enkele opvoeringen te verzorgen.

Opvoeringen in 1961

Watou-Abele	29 januari
Krombeke	4 februari
Pollinkhove	11 februari

In Frans-Vlaanderen

Killem	6 maart
De Moeren	12 maart
Steenvoorde	26 maart

Op **6 en 9 september 1961**: Bonte Avond met veel zang en muziek en nummertjes van eigen samenstelling, met de muzikale begeleiding van Gaby Verhaeghe die onze zelf gemaakte liedjes op muziek zette.

1962:

In het voorjaar werden de opvoeringen van "Karel de Blauwer" hervat

In Frans-Vlaanderen

Ekelsbeke	4 maart
St.-Janscappel	18 maart
Houtkerke	25 maart

Op **15 april 1962** werd het stuk opnieuw opgevoerd in Roesbrugge bij de viering van dhr. Maurice Duchêne, 50 jaar acteur bij De Troostverwachters. Bij die gelegenheid werd Maurice verermerkt met het ereteken van de St.-Genesiusgilde door Frans Mortier van Poperinge, afgevaardigde van het A.W.T.

Gedurende het jaar kregen we nog talrijke aanvragen om op te treden, vooral uit Frans-Vlaanderen. Maar om verschillende redenen werd het ons onmogelijk daar gevolg aan te geven. De rolbezetting was té groot om alle spelers telkens op zondag vrij te krijgen. Wij hadden reeds deelnemers moeten vervangen. Ook het vervoer van spelers en het nodige materieel was een probleem geworden. Daarom werd besloten van verdere optredens af te zien.

Op **26 augustus 1962** werden wij door dhr. Andre Demedts, uit blijf van waardering voor ons optreden in Frans-Vlaanderen, uitgenodigd om op de Cultuurdag voor Frans-Vlaanderen in Waregem een fragment uit het toneelstuk Karel de Blauwer op te voeren. Daar hebben wij

dan ook graag gevolg aan gegeven en hebben er een deel uit het tweede en derde bedrijf opgevoerd. Het werd de laatste opvoering. Voorlopig althans.

Hier moet ik nog vermelden dat bij bijna alle opvoeringen een beroep gedaan werd op Jef Lesage uit Ieper, voor de grime. Met veel vaardigheid wist Jef alle verschillende personages raak te typeren.

Door de talrijke optredens tijdens de twee voorbije jaren waren De Troostverwachters enigszins toneelmoe geworden en het werd voor lange tijd stil in de toneelzaal van "De Gouden Arend". Tenminste wat onze toneelgroep betrof.

1964. Bierfeesten in Roesbrugge. Door enkele spelers van De Troostverwachters werd een wagenspel opgevoerd dat als titel had "Als een oude schure in brande schiet". Traden daarin op: mw. Depuydt (Simonne Meeuws), Marie-Jeanne Denys, Willy Maes en Romain Depuydt.

NIEUWE START

Na een rustpauze van 8 jaar besloten De Troostverwachters opnieuw op te treden. Enkele jonge elementen hadden zich aangeboden, waaronder Nelly Behaeghel van Roesbrugge en Frans Cockelaere van Beveren-IJzer.

Op **3 en 4 april 1972** werd "Suuske Pardoens", een toneelspel in 3 bedrijven opgevoerd voor twee overvolle zalen.

Op **11 en 12 november 1972** werd als gevolg van het voorgaande succes de thriller in drie bedrijven "Misdaad aan het meer" gespeeld. Als nieuweling deed Anita Van Wymeersch met succes haar eerste optreden.

1973. Tijdens het toneelseizoen werd begonnen met de rolverdeling en het aanleren van het toneelstuk "Huis zonder venster", maar na enkele repetities lieten een paar acteurs weten dat ze niet verder konden deelnemen en de activiteit viel stil.

1974. Tijdens dit jaar werd door personen buiten de toneelvereniging aangedrongen om het volkse toneelstuk "Karel de Blauwer" weer eens op te voeren. Tijdens het jaar schreef ik een aangepaste versie van het stuk, dit in verband met de beschikbare acteurs. Toch moesten wij een beroep doen op enkele toneelamateurs uit het omliggende. Ze aanvaardden ons voorstel. Het waren: Pierre Vandermarliere van Poperinge, Roger Lanszweert van Stavele en Jozef Wullen uit Beveren-IJzer. Ook heel wat nieuwe elementen uit onze gemeente werden ingeschakeld: Paula Recour, Cecile Maes, mevr. Alois Verstraete, Marc Maes, Rudi Maes, Edgard Maes, Filip Recour, Willy Neuville, Ignace Parent, Willy Vandermarliere, Jozef Deschuytter, Hendrik Vanstraeesele en André Weemeeuw.

Wordt vervolgd.

Romain Depuydt

° 20.11.1912, Stavele - † 08.03.2013, Poperinge

KORTING 50-PLUSERS **MET WAARBORG**

TANLABO RAHEEN

**GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !**

Duinkerkestraat 107 - POPERINGE
Gsm 0475 86 84 24
Open: iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

gezichtsverzorging | lichaamsverzorging
medische pedicure | manicure
epilaties | massages | maquillage | gelnagels

MAKE-UP: De trendkleuren zoals lavendel, limoen, smaragdgroen en roze en zorgen voor een adembenemende make-up.

ZONNEPRODUCTEN: Al bruinend ben je beschermd !
Deze zonneproducten beschermen je niet alleen tegen huidkanker, huidveroudering en verbranding, maar die zorgen ook voor een snellere, intensievere en langdurige bruining. Mensen met pigmentvlekken hoeven de zon niet te mijden bij gebruik van Esthederm-zonneproducten. Hele mooie resultaten !

ZONNEBANK | OOK VERZORGING AAN HUIS

Lieve Lagache | Blekerijweg 86 | 8972 PROVEN | 0474 665 886 | www.misento.be

**100 JAAR
GELEDEN**

HET FRANSE PLAN XVII

Frankrijks grootste vernedering na zijn nederlaag door toedoen van Duitsland in de Frans-Pruisische oorlog (1870-1871) was het verlies van Elzas-Lotharingen aan de oostgrens. Frankrijk verwachtte ooit nog eens oorlog te voeren tegen Duitsland, en de militaire leiders stelden een plan op om de verloren provincies terug te winnen.

Tussen 1911 en 1914 ontwikkelde generaal Joffre, de Franse opperbevelhebber, Plan XVII. De Franse legers moesten zich verzamelen langs de belangrijkste grens van Zwitserland tot België en een onmiddellijke, allesvernietigende invasie uitvoeren op Elzas-Lotharingen. Joffre erkende dat de Duitsers de Belgische neutraliteit zouden kunnen schenden bij een aanval op Frankrijk, maar meende dat ze in Noordoost-Frankrijk niet voorbij de Maas zouden komen zonder zich al te veel te verspreiden.

De Fransen hadden ook een informele overeenkomst met de Britten dat hun leger een eventuele bres in de Frans-Belgische grens zou dichtten.

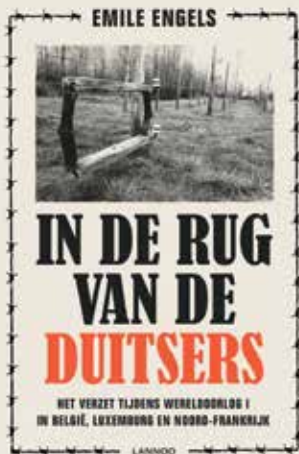
Plan XVII vertoonde twee grote zwakheden. Ten eerste onderschatte Joffre de kwaliteit van het Duitse leger en de snelheid waarmee het kon mobiliseren en oprukken.

In geval van oorlog zouden de Duitsers aanvankelijk wel eens een sterkere frontlinie kunnen hebben dan de Fransen en een niet echt uitputtende opmars door België uitvoeren.

Ten tweede hingen de Fransen de doctrine van permanente aanvallen aan. Ze meenden dat je met een sterke aanval welke verdediging dan ook kon neerslaan. Het enige wat ze nodig hadden, was de wilskracht van de gewone Franse soldaat om uit te voeren wat men offense à l'outrance ('aanvallen tot het uiterste') noemde. De Franse training was dus geconcentreerd op aanvallen, en verwaarloosde de verdediging. De Duitsers van hun kant trainden zich in zowel de aanval als de agressieve verdediging en hun infanterie-eenheden beschikten over meer machinegeweren. Zoals de Fransen in 1914 ondervonden, kunnen resolute aanvallen ten overstaan van defensieve machinegeweersalvo's tot sterke verliezen leiden.

'De Eerste wereldoorlog dag na dag'
Ian Westwell

OORLOGSBOEKEN IN DE RUG VAN DE DUITSE

In tijden van strijd is er ook altijd verzet. Mensen, die de moed hebben om tegen een bezettingsmacht in te gaan. Dat gebeurde ook tijdens de Eerste Wereldoorlog, al is hierover weinig bekend geworden. Maar ze waren er wel degelijk, "de kleine mensen, die grote helden worden", zoals verzetsvrouw Gabrielle Petit op de muur van haar gevangenis schreef. Ze is één van die kleine mensen, die beschreven worden in het boek.

In dit boek schetst Engels een aantal portretten van enkele bekende, maar meer onbekende Belgische, Luxemburgse en Franse verzetsstrijders in de Eerste Wereldoorlog. De belangrijkste reden om in verzet te gaan tegen de Duitse bezetter, was voor velen het gevoel van vaderlandsliefde en de daaruit voortvloeiende plicht om het vaderland te dienen. De meest voorkomende vorm van verzet was spionage. Maar de door de auteur genoemde helden vertegenwoordigden ook andere vormen van verzet, zoals sabotage of vluchtelingen over de grens helpen.

Verraad was de meest voorkomende oorzaak van de arrestaties van de verzetsleden. Zo nu en dan slaagde een verzetsstrijder erin de gruwelijkheden van het gevangenisleven te overleven.

Emile Engels heeft met "In de rug van de Duitsers" een prachtig monument opgericht voor deze vergeten groep en kunnen de moedige verzetsstrijders hun plaats in de geschiedenis weer innemen. Volgens de auteur was het verzet zo groot en uitgebreid dat er gemakkelijk van een tweede front gesproken kon worden naast het militaire front. Engels spijt zich in zijn boek echt toe op de oorlogsbelevissen van de personen. Enkele hoofdstukken worden aan het eind verlevendigd met gedichten van mensen, die deelgenoot waren aan die Eerste Wereldoorlog.

Technische info

Paperback met zwart-wit illustraties;
ook verkrijgbaar als E-book
ISBN 978.94.0141.564.4
Uitgever: Terra Lannoo

GEEN MALLOOT, MAAR EEN MALLEJAN !

Wilfried Deheegher en Albert Christiaens.

Waar de boom gevallen is, blijft hij liggen, zegt men wel eens. Niet waar uiteraard, zou een enorme verspilling zijn. Maar hoe krijg je een zware boomstam verplaatst? Niet iedereen is een Vlamertingse Walter Arfeuille, of een John Massis. Je kunt de boom natuurlijk ketenen en met een paard over de grond wegslepen. Niet heel handig en niet vriendelijk voor boom en aardoppervlak. Vervoeren dus. Maar hoe? In een bos bvb is meestal niet zoveel manoeuvreerruimte voor een wagen. Dan biedt een "tribol" de oplossing. In het A.N. hebben ze het over van een "mallejan", dit is een voertuig dat uit twee grote wielen, een gebogen as en een lange dissel bestaat en die gebruikt wordt om bomen en andere lange, zware voorwerpen te vervoeren. De boom wordt met een ketting onder de halve cirkel van de as vastgemaakt en zo verder gesleept. Al naargelang de streek heet dit vervoermiddel "tribol, boomezel, boomwagen, duivel, heurst, oets".

Erik Boussemaere uit Beveren a.d. IJzer wist het raadgevoel te benoemen. Hij mag zijn beloning komen afhalen bij drukker Schoonaert. Een ver Wittig mens is er twee waard, daarom zeggen we vlug dat afhaken met een "tribol" zou getuigen van een toch wat té hoge verwachting!

Waartoe diende dit voorwerp?

Oplossing sturen naar
Guido Schoonaert
Bergenstraat 16
8972 Roesbrugge
tel. 057 30 15 57 of
info@drukkerijschoonaert.be.
Uit de juiste antwoorden wordt een winnaar getrokken die een prijs ontvangt.

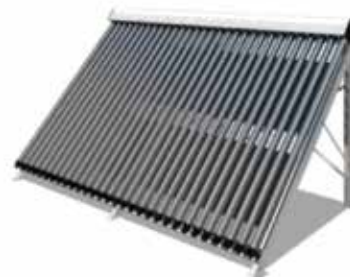
V O O R J A A R S A C T I E

Europese Bisol topmodule, standaard of Full Black versie. Dit zijn voorgesorteerde zonnepanelen met een **hoog rendement** en een uitstekende paneel efficiëntie. Tot **25 jaar opbrengstgarantie!**

Nederlandse Heat Pipe zonnecollectoren. Verbeterd dankzij hun grotere absorptiekern. Door het gebruik van de **vacuümbuis** technologie als perfecte isolator ook in het **tussenseizoen** ideaal om warm water te produceren.

Jochen Debaenst
Westsluisstraat 15
BE-8691 STAVELE

+32 (0) 494 48 21 74
info@ecolis.be
www.ecolis.be

BON

€ 250 KORTING*

bij aankoop van zonnepanelen of een zonneboiler

*1 bon per klant, niet cumuleerbaar, geldig indien besteld voor 30 juni 2014 of zolang de voorraad strekt.

Barbecue in 'T ROZENHOF

De zomervakantie is in zicht ...

Tijdens de vakantieperiode kunt u op zondagavond opnieuw komen genieten van ons barbecue-arrangement !!!

U kunt à volonté aanschuiven aan een buffet met keuze uit vleesgerechten, aangevuld met vis (o.a. rib-eye, witte worst, rib, kip, visbrochette), ruime keuze aan groenten, koude en warme sausjes, aardappelen in de pel of frietjes. Voor de kleinsten wordt het buffet aangevuld met kinderfavorieten zoals frikandel, kippets, ... Ook kids mogen aanschuiven aan het buffet van de volwassenen indien zij dit wensen. Zoals je ziet voor elk wat wils.

Prijs: volw. € 23 p.p. - kinderen (-12 j.): € 10 p.p.

Om dit alles haalbaar te maken voor de keuken, zullen wij op **zondagavond enkel barbecue** aanbieden! Er kan aangeschoven worden **vanaf 18 uur**.

Wij zijn blij met uw reservatie, 057 30 03 35

Voor onze maandsuggesties zie **www.rozenhof-proven.be**

Obterrestraat 73 • 8972 Proven • Tel. 057 300 335 • reservatie gewenst • www.rozenhof-proven.be

Van zoutziederij tot brouwerij (12)

Het Anker aan de Dode IJzer

In 1901 werd Cyrille Feys, zoon van Pieter, de nieuwe eigenaar van het volledig complex. Zijn vader, ondertussen 65 jaar geworden, ging rentenieren en vestigde zich op Roesbrugge dorp.

In 1906 kocht brouwer Cyrille Feys voor een goede prijs een stukje grond (H) achter de gebouwen in de Bergenstraat tot halfweg het huisnummer 16 waarop hij nog datzelfde jaar een tweede moutast (I) en in 1908 een derde moutast (J) liet bouwen.

In 1907 zag hij de mogelijkheid om het aanpalend stuk weiland (deel K) te kunnen kopen tot aan de oude abdijweg. Hierop liet hij achter de gebouwen in de Bergenstraat een toegangsweg aanleggen naar de brouwerij voor de aanvoer van brandstoffen voor de eesten.

In 1909 kwam er nogmaals een uitbreiding van eigendom. "Den Billander", de herberg aanpalend aan de brouwerij, werd aangekocht.

Maar kort daarna tijdens een zware storm op 2 oktober 1909 kwam de schoorsteen die in het midden van het gebouw (deel A en B) stond naar beneden wat het volledige centrale gedeelte van de brouwerij verwoestte.

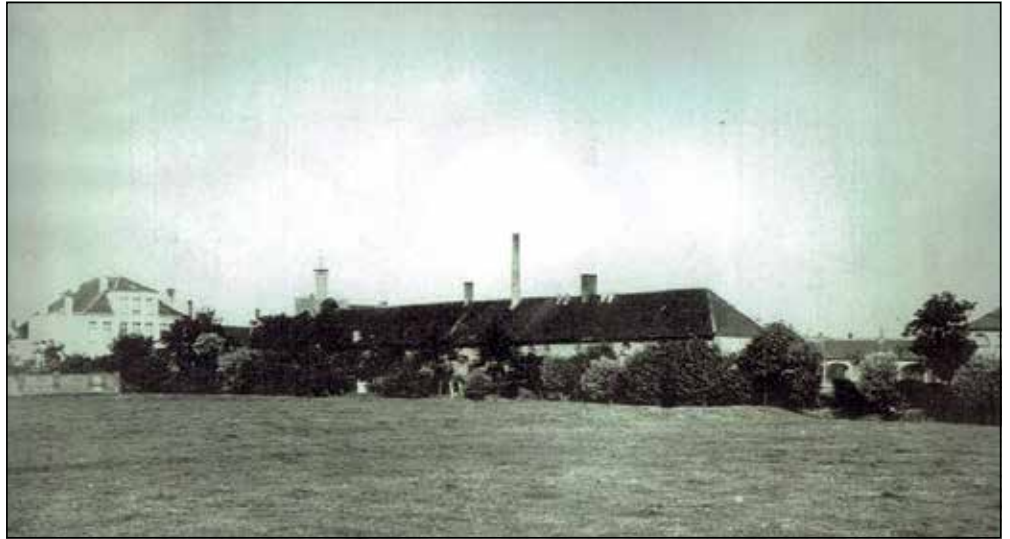
In 1910 werd begonnen met het bouwen van een nieuwe machinekamer en tegelijk werd het herenhuis van de brouwer-eigenaar in pand gegeven aan de brouwerij. Daarna werd een nieuwe schoorsteen geplaatst los van de brouwerij en het achterste gedeelte (B) werd gedeeltelijk gereconstrueerd, boven de magazijnen kwam de bottelarij. De nieuwbouw van het centraal gedeelte was afgewerkt in 1912, datum die staat ingemetseld in de voorgevel van het gebouw.

Op 10 oktober 1935 werd de "N.V. Mouterij-Brouwerij Feys-Callewaert & Zonen" opgericht voor notaris De Weert te Brugge.

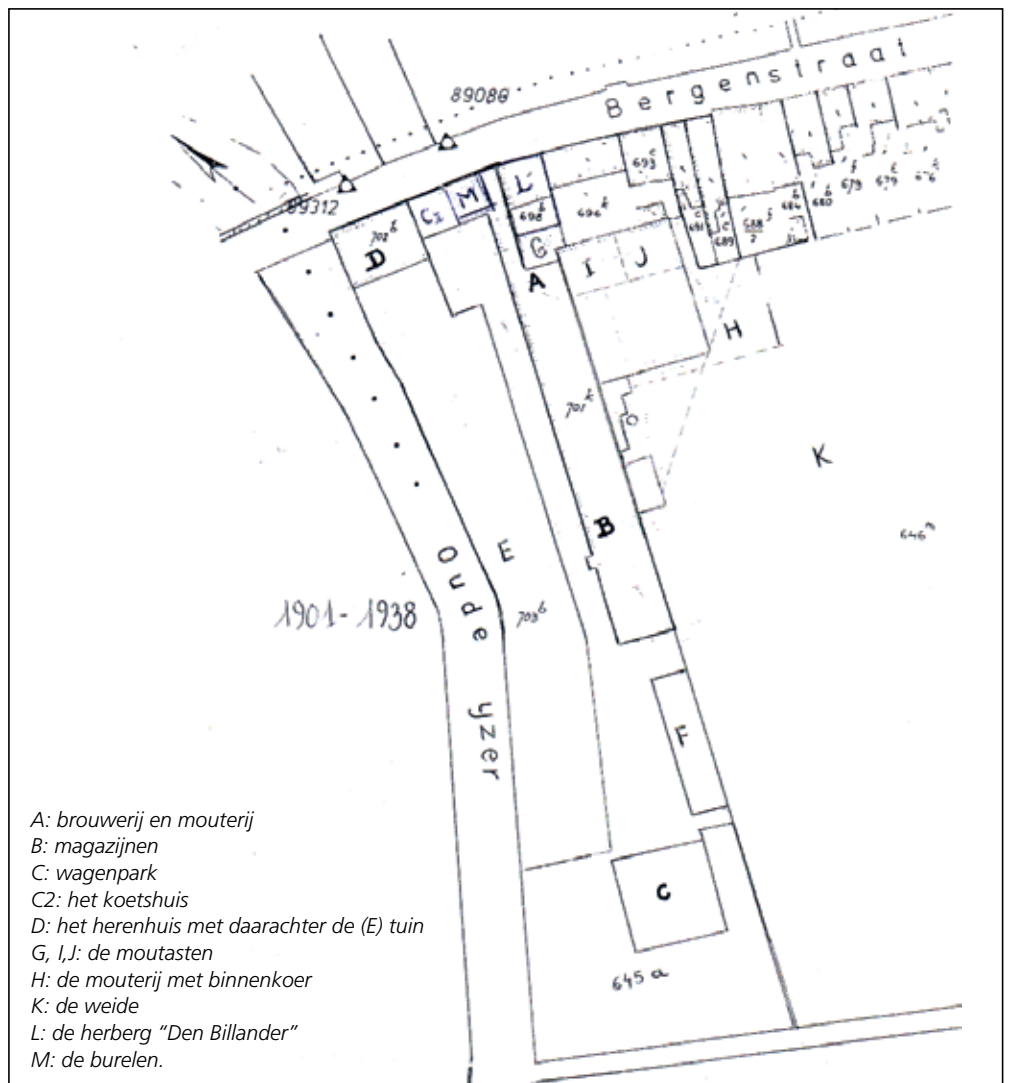
In 1938 liet Cyrille Feys de brouwerij over in handen van zijn vrouw Louisa Callewaert en haar zonen.

In 1945 werd er achter de magazijnen een gebouw aangezet voor het onderbrengen van vijf eiken tonnen met een inhoud van 3.000 liter waarin men het bier de "EXTRA - 8°" twee jaar liet rijpen.

In 1951 na het overlijden van mevr. Cyrille Feys kwam het geheel in handen van de kinderen, Paul, Ignace en Fernand Feys. Paul, jonggezel is in de brouwerwoning blijven wonen tot in 1954, nadien bleef het onbewoond tot in de jaren '80.

Zicht op de brouwerij van Pieter Feys vanop het jaagpad langs de IJzer, omstreeks 1900. Eén mouttoren deze van 1898 en let op de schoorsteen, die stond nog in het midden van het gebouw. Pas in 1911 komt die achter de brouwerij te staan.

- A: brouwerij en mouterij
- B: magazijnen
- C: wagenpark
- C2: het koetshuis
- D: het herenhuis met daarachter de (E) tuin
- G, I, J: de moutasten
- H: de mouterij met binnenkoer
- K: de weide
- L: de herberg "Den Billander"
- M: de burelen.

In 1953 werd het oude koetshuis met paardenstallen en aanpalende serres afgebroken (deel C) en met de grond gelijk gemaakt. Tegelijk was er een nieuwe grenswijziging en een regeling van het kadastraal inkomen.

In 1985 werd bij een openbare verkoop het mooi herenhuis met de tuin verkocht aan de vzw Bertennest die het als tentoonstellingsruimte gebruikt.

In 1988 liet Pierre Feys de brouwerij na het overlijden van zijn vader over. Hij hield enkel nog de bierhandel onder de naam "NV Pierre Feys", maar aan de gebouwen veranderde niets meer.

In 1998 werd het gedeelte achter de brouwerij waarop het koetshuis (deel C) en het wagenpark (deel F) hadden gestaan, verkocht om er een waterzuiveringsstation aan te leggen. Zo werd ook deel C van de kaart geveegd.

R. Toussaint

GASTGEZINNEN WEEKEND HOPPESTOET 20-21 SEPTEMBER 2014

Tijdens de Hoppefeesten tijdens het weekend van 20 en 21 september komen de leden van de Harmonie van La Loupe en een delegatie van onze Roesbrugse zustergemeente St-Victor de Buthon op bezoek in onze streek.

De harmonie treedt op in Roesbrugge op zondagvoormiddag en in de namiddag in de Poperingse Hoppestoet.

Om onze gasten te ontvangen zoeken wij nog enkele gastgezinnen en dit voor 1 (ev. 2 nachten) tijdens dit weekend (overnachting en ontbijt). Wij zouden zeer dankbaar zijn als u daarvoor kunt instaan.

Info bij Roger Benauwt (0474 49 57 79) of Bart Recour (0478 31 98 38) of bij de leden van ons Verbroederingscomité.

NIEUWE GRENSOVERSCHRIJDENDE FIETSRUTE 'IN HET SPOOR VAN DE GROTE OORLOG'

Ook aan de andere kant van de "schreve" is er heel wat belangstelling voor de herdenking van 100 jaar Groote Oorlog. De dienst voor toerisme van Pays du Lin, het informatiepunt voor toeristen die de streek rond Hondshoote bezoeken, heeft een thematische fietsroute ontwikkeld: "Sur les traces de la Grande Guerre". Deze

route gaat op zoek naar sporen van de Eerste Wereldoorlog "achter het front", langs beide kanten van de grens.

De fietsroute is het resultaat van een grensoverschrijdende samenwerking tussen de dienst voor toerisme van Pays du Lin, het stadsbestuur van Veurne en het gemeentebestuur van Alveringem. De route bestaat uit twee lussen. De noordelijke route (40 km) verkent interessante relictten en locaties uit de Grote Oorlog tussen Hondshoote, Oeren, Fortem (Alveringem) en Veurne. De zuidelijke route (60 km) passeert behalve in Oeren en Fortem ook in Stavele en Beveren-aan-de-IJzer. Tussen Hondshoote en Fortem overlappen de twee lussen elkaar.

Deze routes zijn in het Nederlands en Frans gratis verkrijgbaar bij de dienst Toerisme en Cultuur te Hondshoote.

Wèt je òy oe da wyder dat zegn?

Wuk da me vroegen:

Wuvver AN-beeëste is dat? E...

1. tope: veldmuis
2. pietjekeuntje: winterkoninkje
3. oendersteker: stekelbaarsje, grondeling
4. pendaar: parelhoen
5. piek: soort hond, bouvier de Flandre
6. kwene: onvruchtbaar vr. rund, zeurderige vrouw
7. fisjow: bunzing
8. zwomtje: zwaluwtje
9. frieoen: kneu, vlasvink
10. masscheloare: woord, mannelijke eend

Wuver vromens is dat? E...

11. triemkarre: vaak op stap zijnde vrouw
12. krappig vromens: vrouw die van zich afbijt
13. klabbettermuln: klappe
14. dibbe: pilaarbijtster
15. e nete: listige, baatzuchtige vrouw

En wuvern vint is dat? E...

16. krebbebieter: gierigaard
17. stoppe(l)stieër: grimmig persoon
18. krulhut: klein persootje
19. ruusbuus: onversaagd en vrijmoedig mens
20. beslagmoaker: opschepper

En wiene kriegen ze op nulderen buleting?

20 p.: Denecker St., Keirsebilck H., Steverlyncck M.

19 p.: Becuwe C., Becuwe M., Devaere O.

18 p.: Dewaele A., Goudezeune M., Igodt L.

17 p.: Vandebosch R.

Vorige keer ongelukkiglijk niet vermeld !!

Dewaele A.: 18 / 20

Becuwe C., Becuwe M., Devaere O.: 18 / 20

En nu ...? E ki kurieus hoe daj dít ulegt.

1. Zeg, doet de gebeurnege weerol mei, tè?
2. Heela, je moe nie opvlieëgen, wil!
3. Ze wos er ferme van epakt.
4. Dat goa bie mien nie pakken!
5. E zoe kunnen een post pakken.
6. En is van z'n eeësten nie dooëd.
7. Me zagen ze vlieëgen achter zuk een dag.
8. Joamao, nie mi een fersjette schrieven!
9. Goa zeeëre, 't is moar een loptje.
10. 'J hed een zwort kruus op je vorhoofd.
11. En hed nie lange mi etrokken in de klinieke.
12. Hoedt op mi stommen ambacht spelen!
13. Jom bing, me goan een tring.
14. Doa ku je gin lap an leggen, enni!
15. Goaj gieder vanzelevens streke groaken!
16. 't Is gin dikkenekkkke. En hed ie de babbel.
17. Joas, z' hed er lik een treksje van weg.
18. Goa je 't ofstrieën joaje?
19. Jantje goa meugen op ze kin kloppen.
20. Petje stak gister een nieuwe vordeure.

Wim Sohier

B O U W W E R K E N

MARIO VANDEWIELE BVBA

T 0475 68 50 59

GESPECIALISEERD IN:

- WONINGBOUW ■ VERBOUWINGEN
- PROFESSIONIEEL AANBRENGEN
- VAN ISOLATIE ■ RUIME ERVARING MET
- LAGE ENERGIEWONINGEN ■ OPRITTEN EN
- TERRASSEN ■ VLOEREN- EN WANDTEGELS
- KLEINSCHALIGE AFVALWATERZUIVERING

MARIO VANDEWIELE BVBA
ROESBRUGGESTRAAT 62
8691 BEVEREN-AAN-DE-IJZER

INFO@BOUWWERKENVANDEWIELE.BE
WWW.BOUWWERKENVANDEWIELE.BE

OKRA ROESBRUGGE-HARINGE

UITSLAGEN JUNI 2014

KAARTING KAREL DE BLAUWER

29 deelnemers - 3 partijen:

Michel Soulliaert	345 pt.
Daniel Dejonckheere	264 pt.
Wivina Eerdekens	189 pt.

0 partijen:

Marguerite Gousse	139 pt.
Maria Louwage	122 pt.
Jozef Vanacker	98 pt.

GEZELSCHAPSSPELEN

Thérèse Vercoutter

KAARTING KRISTEN VOLKSHUIS

12 deelnemers - 3 partijen:

Marie-Ghislaine Vandeputte	298 pt.
----------------------------	---------

0 partijen:

Willy Vanhoucke	163 pt.
Eugène Demuyck	224 pt.

GEZELSCHAPSSPELEN

Alice Boury

PETANQUE

13 juni - 37 deelnemers

3 partijen: Cecile Antheunes, Aimé Neyrinck, Ignace Vandermarliere en Georgette Vanstechelman.

27 juni - 34 deelnemers

3 partijen: Geen enkele speler behaalde 3 partijen.

Stand na 33 wedstrijden:

1. Aimé Neyrinck	24/372 pt.
2. Wilfried Decaesteker	24/370 pt.
3. Anna Decrock	22/376 pt.
4. Geert Huyghe	22/370 pt.
5. Raf Bossaert	20/374 pt.
6. Romain Dequeker	20/364 pt.
7. Ignace Vandermarliere	20/343 pt.
8. Denise Vandebussche	20/339 pt.
9. Marie-Ghislaine Vandeputte	18/355 pt.
10. Eugène Demuyck	18/347 pt.

Volgende wedstrijden op 25 juli, 8 en 22 augustus. Kermiswedstrijd op dinsdag 9 september in OC Karel de Blauwer. Inschrijven vanaf 13.30 uur, start om 14.00 uur. Inleg € 2 (koffie inbegrepen) Iedereen, ook niet-spelers van Okra petanque, van harte welkom!!!

Hairdesign Ronny

Pruikenadviescentrum

32 jaar ervaring

Totale oplossing voor uw haarproblemen

- door chemotherapie
- door alopecia

Terugbetaling ziekenfonds

Komt aan huis of in het ziekenhuis

Enkel op afspraak

Blekerijweg 12, 8972 Proven - Tel. 057 30 09 58

VERLOF van dinsdag 5 t.e.m. vrijdag 15 augustus • OPEN op zaterdag 9 en 16 augustus

Indoor
speelpark

Hopsiepop

POPERINGE

1.600 m² speelplezier voor het ganze gezin!

Flatscreen - Free Wifi - Ruime parking
Cafeteria: frisdranken, bieren, snacks

Apart feestzaaltje van 200m²

Europalaan 5, 8970 Poperinge
www.hopsiepops.be

Haarverzorging

Nagelstudio

Maquillage

Romina

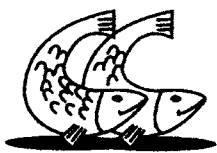
Pure verwennerij in landelijke rust

Jaarlijks verlof

van 21 juli t.e.m. 4 augustus

Terug open op 5 augustus

Terenburgseweg 18 - 8972 PROVEN - 0495 66 15 75

DE LEVAARD

ACTIVITEITEN

ZONDAG 20 JULI 2014

Jens Lynen, viool
Jennifer Hughes, piano

ZONDAG 27 JULI 2014

Trio Khaldei
Barbara Baltussen, piano
Pieter Jansen, viool
Francis Mourey, cello

ZOMERSE ORGELCONCERTEN 2014

VRIJDAG 18 JULI
Haringe
Reitze Smits (NL)

VRIJDAG 1 AUGUSTUS
Haringe
Trio Seraphim
Jan Vermeire, orgel
Hilde Coppé, sopraan
Bart Coppé, trompet (B)

VRIJDAG 15 AUGUSTUS
Haringe
Ami Hoyano (Japan - Frankrijk)
Het Iepers Kamerkoor o.l.v. Dirk Coutigny

VRIJDAG 29 AUGUSTUS
Haringe
Ensemble Apotheosis & Korneel Bernolet (B)

EVENEMENTENKALENDER

ABELE

■ De Bresschilders van 5 juli tot en met maandag 21 juli

Nu al acht jaar komen 13 schilders wekelijks samen werken in het Dienstencentrum De Bres in Poperinge. Dit jaar organiseren ze hun tentoonstelling in het Pensionaat Abele, Abeleplein 8A. Tentoonstelling tot en met maandag 21 juli van 14 tot 19 uur. Toegang: gratis. Blikvangers: naast de persoonlijke werken een enorm groepswork + powerpointshow van honderden werken.

ALVERINGEM

■ Leisele 24ste Schrevepromenade Zondag 20 juli vanaf 11.30 u.

Om iedereen op een aangename en gezonde wijze met deze mooie streek kennis te laten maken, organiseert een groep Leiselnaars voor de 24ste maal De Schrevepromenade. Gordelen betekent te Leisele wandelen, joggen of fietsen langs verkeersarme wegen door verscheidene dorpjes aan weerszijden van de landsgrens. Men kan kiezen uit zes omlopen, nl. 8, 15, 25, 45, 65 en voor het eerste jaar ook 120 km. Op iedere afstand kan men opteren voor wandelen of fietsen. Het parcours is bijna volledig vlak, zonder noemenswaardige hinderissen. Elk van deze jaarlijks volledig hertekende omlopen doet zowel een stuk van Bachten de Kupe als van Frans-Vlaanderen aan. Ook nu weer is het mooie verkeersvrije dorpsplein van Leisele zowel vertrek- als aankomstplaats. Starten kan reeds van 6 uur in de morgen en wie vóór 18 uur aankomt zal zich zeker niet vervelen. Enkele muziekgroepjes houden

er de sfeer in en ook voor de kinderen zullen er attracties zijn. Eten en drinken kan men er voldoende vinden in diverse cafés en restaurants of op de terrassen rondom het gezellige dorpsplein.

Info: Gordelcomité Schrevepromenade, p.a. Nicholas Desmet, Beverenstraat 25, 8691 Leisele - tel. 058 62 63 20 - fax 058 28 97 50 - e-mail: schrevepromenade@telenet.be - website: www.schrevepromenade.be.

■ Alveringem - Kunsttentoonstelling 'Remembering, mijmeringen over WOI' tot en met 10 augustus

Na de geslaagde start van het artistiek tweeluik 'Littkens - Landschap in Métamorphose du paysage' in de kerk van Oeren, staat de Grote Oorlog ook centraal in de tentoonstelling 'Remembering' in het Hof van Wyckhuize, het gemeentehuis van Alveringem.

'Beeldenvormer' Frank Vanhooren maakt mannekes in keramiek. Geen vrolijke fransen, maar stille figuren, die de emotionele staat van de ziel vastleggen. De oorlog heeft diepe sporen getrokken. De figuren zijn getekend door veel persoonlijk leed en verlies. Ze kijken je frontaal aan, ogen bijna gesloten, in zichzelf verzonken en toch roepend op jou.

Deze mannekes kijken naar de beelden en de woorden op de muren, van mensen die in de oorlog 'gebleven' zijn. Alveringem confronteert je met een tiental zeer uiteenlopende verhalen. Enkele verhalen worden aangevuld met een streepje poëzie, geschreven door dichters, verwanten en toevallige passanten op de 'dodenakkers'.

De oorlog woedt verder in de tuin van het Hof van Wyckhuize. Foto's tonen het leven zoals het was in de dorpen van Alveringem in 1914-18. Deze dagelijkse taferelen worden gedragen

festiliti

huur 1 jacuzzi
feestmateriaal, tenten & wings

cava & feestwijn

057 30 04 20
0479 27 76 63
festiliti@telenet.be
www.huur1jacuzzi.be
Bergenstraat 60, 8691 Beveren-IJzer

GARAGECAPPOEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 32 - ROESBRUGGE
Tel. 057 30 03 59 - www.garagecappoen.be

Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Depannagediensten
VANAF NU: Aircoservice
Laat uw airco tijdig controleren !

FORD Fiesta 1.4 diesel	2011
BMW 116 diesel	2010
PEUGEOT 206 1.4 diesel	2010
VW Golf 1.6 diesel	2010
SEAT Ibiza 1.4 diesel	2009

DEVER FREDERIK

metaal-, aluminium- en
inoxconstructies

0477/85.01.39

fax 057/36.73.37

dever_frederik@hotmail.com
Apolloniaqreef 4, 8978 Watou

door grote roestijzeren balken die op hun beurt schreeuwen om "vrede en verdraagzaamheid" en tegen de "stomme oorlog".

■ **Alveringem - Oeren**
Fotozoektocht 'Tussen oorlog en vrede' tot en met 31 juli

De tentoonstellingen in de kerk van Oeren en het Hof van Wyckhuize worden tot en met 31 juli op een "speelse" manier met elkaar verbonden door de fotozoektocht "Tussen oorlog en vrede". Over een afstand van 5 km ga je op zoek naar antwoorden tussen de tentoonstelling "Landschap in Métamorphose du paysage - littekens en de expositie 'Remembering'". Hiermee zijn mooie prijzen te winnen. De deelnemingsformulieren zijn gratis te verkrijgen bij de dienst Toerisme en Cultuur van Alveringem en in de kerk van Oeren. Het is aan te raden om de fotozoektocht te ondernemen in de namiddag, dan zijn de tentoonstellingen toegankelijk voor het publiek.

BEVEREN A.D. IJZER

■ **6de touwtrektornooi**
vrijdag 12 september om 19.30 uur

Voor de 6de keer op rij wordt het kermisweekend in Beveren aan de IJzer ingezet met een avondje touwtrekken.

KVLV en Landelijke Gilde steken weer eens de koppen bij elkaar voor de organisatie ervan. Dit jaar gaat dit touwtrektornooi door op het reeds vertrouwde terrein in de Kallebeekweg, nabij de kerk. Vanaf 19 uur worden alle deelnemende groepen en natuurlijk ook de vele supporters hier verwacht. Om 19.30 uur stipt start het trekken.

Iedereen kan gratis deelnemen. Er zijn 3 mogelijke ploegsamenstellingen: 6 mannen, ofwel 4

mannen en 3 vrouwen, ofwel 2 mannen en 6 vrouwen. Telkens mag ook 1 reservegroepslid voorzien worden. In ruil voor deelname krijg je 1 drankkaart per groep.

Inschrijven kan tot en met 10 september via ilsemasscheleyn@hotmail.com - 0495 27 36 04 - 0473 46 97 74.

Al wie er vorige keren bij was, kan beamen dat dit een avond is vol spanning, sfeer en amusement. Ook de kleinsten onder ons komen aan hun trekken, want tijdens de pauze is er een kindertrek voorzien.

ROESBRUGGE

■ **OKRA Roesbrugge-Haringe**
Activiteiten:

- Vrijdag 18 juli om 14.00 u.: Kaarting & gezelschapsspelen in Karel de Blauwer
- Dinsdag 22 juli om 14.00 u.: Kaarting & gezelschapsspelen bij P. Gunst
- Vrijdag 25 juli: Petanque in OC Karel de Blauwer. Inschrijven: 13.30 - 13.50 u.
- Fietsen: 3 - 10 - 17 - 24 - 31 juli telkens vanaf 15.30 u.
- Zondag 3 augustus: Jaarlijks eetfestijn
- Vrijdag 8 augustus: Petanque in OC Karel de Blauwer. Inschrijven: 13.30 - 13.50 u.
- Vrijdag 22 augustus: Petanque in OC Karel de Blauwer. Inschrijven: 13.30 - 13.50 u.
- Dinsdag 26 augustus om 14.00 u.: Kaarting & gezelschapsspelen bij P. Gunst
- Woensdag 27 augustus: Petanque ingericht door de ere-brandweer
- Vrijdag 29 augustus om 14.00 u.: Kaarting & gezelschapsspelen in Karel de Blauwer
- Fietsen: 7, 14, 21, 28 augustus: vertrek op het Roesbruggeplein telkens vanaf 15.30 u.
- Woensdag 3 september: Halvedaguitstap 'De Grote Oorlog'

- Donderdag 11 september: Kermisfeest in Kristen Volkshuis met viering, middagmaal en muzikale ontspanning

■ **OKRA Roesbrugge-Haringe**
Jaarlijks eetfestijn
Zondag 3 augustus

Binnenkort zullen kaarten aangeboden worden door de bestuursleden. Mogelijkheid voor vol-au-vent met frietjes of koude schotel met frietjes. Prijs: € 15 p.p. en € 9 voor de kinderen. Er is één gewone consumptie inbegrepen. Iedereen is er van harte welkom. Hou alvast de datum vrij. We hopen jullie met velen te mogen verwelkomen !!!

■ **KVLV Roesbrugge-Haringe**

- Donderdag 21 augustus: Fietstocht van ongeveer 20 km. Start om 19 uur stipt bij OC Karel de Blauwer.
- Dinsdag 16 september: "Bewust omgaan met spanning en ontspanning" door Marc Dupon. Om 19.30 uur in OC Karel de Blauwer.

■ **Tentoonstelling 'Kind en oorlog'**
Kermiszondag 7 september en
maandag 8 september

Hoe beleefde een kind de 'Grote Oorlog'? Vergelijking landschap 100 jaar terug en nu. Deze tentoonstelling is een realisatie van de fotoclub CVO Ceruo-Go met collages van oude en recente foto's van kinderen en oorlog, expressieve beelden van kinderlijke oorlogsbeleving, foto's van monumenten en begraaftplaatsen. Daarbij worden ook dynamische filmpjes vertoond die oorlogslieparen visueel ondersteunen. Foto's en filmpjes gerealiseerd door Peter Bonduelle, Eric Debusschere, Joël Desodt, Mia Heyte, Jef Hoornaert, Daniël Liefoghe, Marleen Meersseman, Nicole Nevejans, Josiane Questroy, Marcella Thorrez, Walter Vanheste en Roger Benauwt.

Deze tentoonstelling gaat door in de Sint-Martinuskerk van Roesbrugge op zondag 7 september na de hoogmis tot 13.30 uur en van 14 tot 18 uur en op maandag 8 september van 11 tot 14 uur. Gratis toegang.

COIFFURE
NANCY

DAMES • HEREN
 KINDEREN

ZONNEBANK
 10 + 1 GRATIS

OPEN VAN
 DINSDAG T.E.M. ZATERDAG

ST. JAN-TER-BIEZEN 6
 WATOU • 057 21 49 47

Juwelier
GUIDO DESCHUYTTER

Aankoop en verwerken
 oud goud

Korte Torhoutstraat 3
 8900 IEPER
 Tel. 057 20 61 39
 guido.deschuytter@telenet.be

open: dinsdag t.e.m. zaterdag
 9 tot 12 u. en 14 tot 18.30 u.

OKRA BEVEREN AAN DE IJZER
 UITSLAG JUNI 2014

Henriette Pattou	3 partijen / 311 pt.
Edgard Thoré	291 pt.
Lena Vereecke	284 pt.
Georges Rosseel	282 pt.
Maurice Leclercq	275 pt.

Klassement:

Henriette Pattou	14 partijen / 1650 pt.
Andre Wyckaert	14 partijen / 1358 pt.
M.Ghislaine Vandeputte	13 partijen / 1514 pt.
Jozef Lampaert	13 partijen / 1410 pt.

Waarom heet Europa's hoofdstad

Broeksele ofte Brussel?

Brussel, of Broeksele, ligt van oudsher in moerasig gebied. Al wie in het oude centrum woont, weet ervan mee te spreken: natte kelders met rotte en beschimmelde voorraden. In de Middeleeuwen was de stad nog omringd door de meest westelijke uitloper van het Zwarte Woud: het *Zoniënwoud*. Het Brussels moeras lag in het midden daarvan, en middenin dat moeras hadden de oerbrusselaars een kunstmatig eiland gebouwd, met dikke rieten matten die op het drabbige water dreven. Geen mens durfde dat moeras naderen: het spookte er! De lange bruggen die de vaste grond met het eiland verbonden, schenen te verdwijnen in een dikke verraderlijke mist. Juliaan van Ypersele was de eerste niet-Brusselaar die het waagde om zo'n brug te betreden. Hij kwam de stad zelf niet binnen maar ging naar het dichtstbijzijnde dorp, en vandaar naar een ander, en zo verder, tot hij een legertje met hooivorken en knuppels bewapende dorpers verzameld had. Hiermee viel hij de stad binnen, en liet de oorspronkelijke bevolking tot de laatste uitmoorden. Zo was de stad van hem en hij werd er de eerste burgemeester van.

Wim Sohier

!!! BELANGRIJK !!!

De volgende IJzerbode verschijnt op woensdag 17 september 2014.

Artikels en publiciteit binnenbrengen ten laatste op woensdag 10 september 2014.

ONTBIJTBUFFET IN BEVEREN AAN DE IJZER: U WAS (WEER) UITSTEKEND!

15 juni 2014: meer dan 900 hongerigen zakten af naar de loods van Frank en Nele Verhoest, om er te genieten van een uitgebreid ontbijt. Maar er zit meer achter, veel meer! Met de deelname wordt het fonds van Think-Pink, dat geld inzamelt voor de strijd tegen borstkanker bij vrouwen, meteen aangedikt. Think-Pink zorgt er immers voor dat vrouwen met borstkanker begeleid worden, en dat uit zich onder meer in het bezorgen van een haarpruik voor wie het zich anders niet kan aanschaffen, steunt ook actief het borstkankeronderzoek, wil een steun zijn voor lotgenoten...

Voor de klassieke vierdaagse "Ladies only" worden maar 100 vrouwen toegelaten om 4 dagen te fietsen (80 of 120 km) voor dit goede doel. 4 Ladies (uit om en bij Beveren) schreven zich ook dit jaar in.

Hiervoor wordt een "startgeld" gevraagd van € 750 per deelnemer. Vandaar acties, zoals in Beveren, om dit bedrag te kunnen doorstorten. Overweldigende inschrijving opnieuw voor het ontbijt. En met verschillende doelstellingen: een lovenswaardig initiatief moet altijd gesteund worden, of wie heeft er in zijn familie of vriendenkring geen kanker-lotgenote, of Ria Melis was er vorig jaar nog bij, of het zal weer een

aangenaam en uitgebreid ontbijt worden ... De handelaars bij wie we nooit tevergeefs aanklopten: 30 liter appelsap, 13,5 kg notenkaas, 15 kg jonge kaas, 16 kg schimmelkaas, 12 liter yoghurt, 120 stokbroden, 110 chocolade stokbroden, 540 eieren... om maar een paar ingrediënten te noemen. En dan nog niks verteld over de cava!

Even stilstaan bij de vrijwillige medewerkers: ze waren er weer gratis en met de glimlach, ongeveer 60 paar bereidwillige handen: van brandweermannen voordien, tot de parkeerpachters, tafelbedienaars, aanvullers, pannenkoekenbakkers, koffiezetters en niet te vergeten: Chiro Sjaloom in een eenzaam hoekje voor de afwas. Ze waren uitstekend!

En wat leverde dat op? € 10 000 dat integraal naar Think Pink gaat. Met dergelijke opbrengst kan volgend jaar opnieuw gefietst worden.

In het kort: u was uitstekend!

Ondertussen hebben de 4 ladies: Nelly Pannecoucke-Dewaele, Ria Maeyaert-Decorte, Lien Ameloot, Jolien Gombeer hun sportieve inzet met succes volbracht in het laatste weekend van juni. In totaal 4 x 4 x 80 km of 1280 km gefietst.

Hotstonemassage • Chinese relaxatie • Permanente make-up • Parfumerie • Make-up • Kleurconsulente • Definitieve ontharing • Infraroodcabine

Beauty & wellness
Valerie VIANE

Provenplein 53 - 8972 Proven - www.valerieviane.be - Tel. 057 30 08 51 - Gsm 0494 06 96 73

Jaarlijks verlof van 12 tot 28 juli

Algemene schilderwerken, wand- en vloerbekleding

Gordijnen en overgordijnen UNLAND®
Gratis opmeten en plaatsen

Glas in loodramen, brandschilderen, restauratie

Decoratie & Kunstglazenier

J. LAHOUTTE

Blekerijweg 100 - 8972 PROVEN - Tel. 057 38 88 59

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

ROESBRUGGE

Kaartingen

- OC Karel de Blauwer vrijdag 18 juli puntenkaarting "OKRA"
- OC Karel de Blauwer vrijdag 29 augustus puntenkaarting "OKRA"
- OC Karel de Blauwer vrijdag 19 september puntenkaarting "OKRA"
- Kristen Volkshuis bij P. Gunst dinsdag 22 juli puntenkaarting "OKRA"
- Kristen Volkshuis bij P. Gunst dinsdag 26 augustus puntenkaarting "OKRA"
- Kristen Volkshuis bij P. Gunst dinsdag 23 september puntenkaarting "OKRA"

Vogelpik

- Kristen Volkshuis bij P. Gunst zaterdag 9 augustus smijting voor de leden
- Kristen Volkshuis bij P. Gunst zaterdag 13 september smijting voor de leden

Crea

- Kristen Volkshuis bij P. Gunst donderdag 4 september

BEVEREN-IJZER

Vrije kaartavond

- Praatcafé 't Geheim Spoor donderdag 17 juli
- donderdag 21 augustus
- donderdag 18 september

HARINGE

- Vogelpikclub Smokkelsmijters Eethuis & Praatcafé 't Smokkelhof zaterdag 26 juli
- zaterdag 23 augustus
- zaterdag 27 september

BURGERLIJKE STAND

GEBOORTEN

Proven

- Alice Kopszewski, geb. 7 juni, d.v. Stéphane en Mélodie Blomme
- Lyana Plésier, geb. 14 juni, d.v. Giovanni en Wendy Canoo

Watou

- Laura Schobben, geb. 23 juni, d.v. Dirk en Ruth Mertens
- Lou Alleweireldt, geb. 26 juni, d.v. Rik en Elsjie Cardinael

HUWELIJK

Roesbrugge-Haringe

- Bart Temperville en Sarah Orbie

OVERLIJDENS

Krombeke

- Roger Delmaere, overl. 29 juni, 86 j., echtg. v. Agnes Deberdt

Roesbrugge-Haringe

- Joseph Deschuytter, overl. 27 juni, 79 j., echtg. v. Simonne Menu

MENSEN VAN BIJ ONS

- Op 18 juni 2014 is te Poperinge Blanche Pitillon overleden. Blanche werd geboren te Beveren-IJzer op 22 mei 1929 en was gehuwd met Rik Sohier († 2012). Zij was moeder van negen kinderen en kwam zelf uit een gezin van acht kinderen.

De uitvaartplechtigheid had plaats op 26 juni in de O.L.Vrouwkerk te Poperinge.

- Jozef Deschuytter (° Roesbrugge, 29 augustus 1934), echtgenoot van Simonne Menu en zoon van Pierre Deschuytter - Alice Sweertvaegher is thuis overleden op 27 juni 2014.

De goedlachse, dienstvaardige man met het gouden hart en de gouden handen lokte op zijn begrafenis op 5 juli in Roesbrugge een bomvolle kerk sympathisanten: ontelbaar waren ze uit Roesbrugge en omliggende die hem kwamen groeten, en danken om de vele diensten die hij hen en de hele parochie jarenlang bewees.

KERMIS ROESBRUGGE

VRIJDAG 5 SEPTEMBER

- **MOSSELSOUPER** vanaf 19.30 uur in zaal "Kristen Volkshuis" - Vooraf inschrijven, tel. 057 30 03 22

ZATERDAG 6 SEPTEMBER

- **KERMISVLUCHT UIT GUERET** in café "Kristen Volkshuis" bij Patrick Gunst
- **KERMISVLUCHT UIT BRIONNE** in café "Kristen Volkshuis" bij Patrick Gunst
- **ZOEKEDSTRIJD EN VOLKSSPELEN** Inschrijving vanaf 18.30 uur in café 't Kerkegat Mooie geldprijzen - Inschrijving € 6 Iedere deelnemer ontvangt drankbonnetjes Prijsdeling in café "Kristen Volkshuis"

ZONDAG 7 SEPTEMBER

- **GEZONGEN HOOGMIS** om 10.45 uur voor de leden en overleden leden van de parochiale verenigingen opgeluisterd door het koor Zingenderwijs
- **STOEP-SNOEP-KRIJTWEDSTRIJD** bij de kerk van 10.30 tot 12.30 uur. Prijsuitreiking om 13 uur
- **APERITIEFUURTJE** aan de kerk, na de mis
- **KIND EN OORLOG**, fototentoonstelling en filmprojectie in de kerk na de hoogmis tot 13.30 uur en van 14 tot 18 uur
- **KERMISBARBECUE** in eetcafé 't Kerkegat vanaf 12 uur. Vooraf inschrijven tel. 057 30 16 72 Doorlopend broodjes met worst
- **OUDERWETSCH PANNENKOEKENBAK** vanaf 14 uur in en rond de zitput met muzikale ambiance
- **9de POORTEGATROCK** om 17 uur in 't Poortegat. 'Multiverse' met Roesbrugse roots opent de spetterende Poortegatrock. Om 18 uur zet 'Lunacoustic' de ambiance verder. GRATIS toegang
- **MUZIKALE AMBIANCE** vanaf 19 uur in café "Kristen Volkshuis" bij Patrick Gunst

MAANDAG 8 SEPTEMBER

- **PLECHTIGE DIENST** om 10 uur voor overleden parochianen en oudstrijders uit beide wereldoorlogen
- **KIND EN OORLOG**, fototentoonstelling en filmprojectie in de kerk van 11 tot 14 uur
- **FEESTMENU** vanaf 12.30 uur in zaal "Kristen Volkshuis", vooraf inschrijven, tel. 057 30 03 22
- **WORSTENKAARTING** vanaf 19 uur in café "Kristen Volkshuis" bij Patrick Gunst

DINSDAG 9 SEPTEMBER

- **PETANQUEWEDSTRIJD** in OC Karel de Blauwer vanaf 13.30 uur - Start om 14 uur - Inleg: € 2 p.p.
- **BALLONWEDSTRIJD** om 15 uur in 't Poortegat - inschrijving € 1 - € 125 prijzen
- **GRATIS KINDERTOMBOLA** om 17.30 uur op het Roesbruggeplein voor alle aanwezige kinderen

DONDERDAG 11 SEPTEMBER

- **KERMISFEEST VAN OKRA** voor de leden Eucharistieviering - Kermismaatje - Animatie in zaal "Kristen Volkshuis" bij Patrick Gunst

"Alle vogels in de Europese Unie", besloot vorige taaltap, "zingen zoals ze gebekt zijn." En de oorzaak? Nationale trots! Chauvinisme inderdaad heet de boosdoener die een internationaal communicatiemiddel, een lingua franca verhinderde!

Een lingua franca? Betekent letterlijk "Frankische taal" en verwijst naar de grote invloed van de Franken in West-, Midden- en Zuid-Europa sinds de dagen van Karel de Grote. Oorspronkelijk echter was de lingua franca een variant van het... Italiaans, die in de middeleeuwen in het Middellandse Zeegebied de plaatselijke talen overbrugde. Nú staat lingua franca voor "vrije, vrij toegankelijke taal, een taal die op grote schaal als gemeenschappelijk communicatiemiddel gebruikt wordt tussen mensen met een verschillende moedertaal."

In de Middeleeuwen en de Renaissance was het Latijn de lingua franca van de wetenschap. Die positie begon het te verliezen in de 17e eeuw, vooral door de opkomst van het Frans, maar pas in de eerste helft van de 19e eeuw verloor het Latijn zijn status als lingua franca helemaal. Daarna werd het Frans de Europese cultuur- en diplomataal en het Duits de taal van de wetenschap. Na WO I, tot aan de val van de Berlijnse Muur, was in het Oostblok het Russisch de lingua franca.

Pogingen om wereldwijd de kunsttaal Esperanto tot lingua franca te verheffen, slaagden niet. Ook niet in meertalige landen als België en Zwitserland die het Engels als lingua franca gebruiken om Nederlands/Frans/Duits te overbruggen. Zo gebruikt de website van de Belgische regering in haar webadres ".fgov" (afkorting van het Engelse *federal government*) om niet de keuze te moeten maken tussen het Nederlandstalige "regering" en equivalenten in de andere nationale talen. Hoewel het Latijn in principe een dode taal is, heeft het Kerklatijn zich (wat marginaal) als lingua franca kunnen handhaven in rooms-katholieke kringen, bijvoorbeeld als taal gesproken door kardinalen tijdens een pausverkiezing.

In de Arabische wereld functioneert het Arabisch als overkoepelende taal. In contacten tussen Nederlandstaligen enerzijds en andere Europeanen anderzijds wordt doorgaans gekozen voor "grote" talen (talen met veel moedertaalsprekers) zoals het Engels, Duits of Frans, die steeds meer als "internationale talen" aangeduid worden.

Begin van de 21e eeuw is het Engels over de gehele wereld de meest verbreide *lingua franca*. Voor een deel vloeit dit voort uit de economische en culturele (televisie, automatisering) dominantie van de Engels-sprekende landen, voor een deel uit het feit dat vele landen voormalige Engelse kolonies zijn. Soms (zoals in India) fungeert het Engels ook als neutrale taal, die een gevoelige keuze tussen de inheemse talen onnodig maakt.

Op bepaalde deelterreinen is het Engels zeer herkenbaar als *lingua franca*: het is de internationale taal in de computerwereld en in het (vlieg)verkeer en heeft ook de dominante rol van het Duits in wetenschappelijke publicaties volledig overgenomen. O.a. in Nederland worden proefschriften zelfs veelal in het Engels geschreven en pleit men in Vlaanderen voor meer universitaire cursussen in het Engels. Maar voor postdiensten is het Frans nog steeds de internationale lingua franca, en in de terminologie van de muziek is het Italiaans als lingua franca vrijwel intact.

Ook een kleiner taal kan tot lingua franca evolueren, zo het Lingala. De Bangala was het Congolese volk dat de eerste inheemse soldaten leverde voor de gewapende politiemacht, bekend als Force Publique, van de Congo-Vrijstaat. Hun taal werd de voertaal van de Force Publique, ook in Belgisch-Kongo en na de onafhankelijkheid, en werd geleidelijk in een groot deel van het land als lingua franca gebruikt. In het Oosten van Congo was en is het Swahili, zoals in bijna heel Oost-Afrika, de lingua franca.

Iedere lingua franca is een poging om spraakverwarring te voorkomen. Volgens het bijbelboek Genesis was Babel de eerste stad die de nakomelingen van Noë bouwden in Babylonië in het huidige Irak. Hun leider was Nimrod en onder zijn bewind wilde men een toren bouwen die 'tot aan de hemel' zou reiken. Om de macht van dat volk te beperken, dat bijeen bleef tegen Gods bevel in, verwarde Hij hun taal en verspreidde hen over de hele aarde. Zo kwam het dat de toren en de stad niet voltooid raakten. Volgens de Bijbel is dit ook de reden waarom de stad Babel genoemd werd. In het Hebreeuws betekent *Babal* "verwarren".

Uit deze ontstaansgeschiedenis van de talen ontstond de uitdrukking *'Babylonische spraakverwarring'*, een situatie waarin, ook buiten politieke debatten, allen door elkaar praten, niemand er nog wijs uit wordt, en er een punthoofd van krijgt.

Wim Sohier

wij verzekeren u
een mooie dag!

 soenen-verzekeringen.be

GASTHUISSTRAAT 81 POPERINGE 057 33 41 41

LIEBHERR

Kwaliteit, Design en Innovatie

Zomeractie 2014

Actie geldig vanaf 01/07/2014 tot en met 08/09/2014.
Niet cumuleerbaar met andere acties,
kortingen en aanbiedingen.

Energiezuinige diepvriezer tafelmodel
GP 1476 Premium

Netto inhoud: 104 l
Afmetingen in cm (hxbxd): 85,1 x 60,2 x 62,8

~~€ 449~~ **€ 399** incl. btw en recupel

Energiezuinige NoFrost diepvrieskast
GNP 2313 Comfort

Netto inhoud: 188 l
Afmetingen in cm (hxbxd): 144,7 x 60 x 63

~~€ 749~~ **€ 699** incl. btw en recupel

ELEKTROCAPPOEN^{nv}

Wij aanvaarden ecocheques

Prof. O. Rubbrechtstraat 12, 8972 Roesbrugge-Haringe - Tel. 057 30 05 94
info@elektrocappoen.be - www.elektrocappoen.be

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Je moet 't oek ol ezieën hen, ze zien 't vroeger "Stadhuus" in Roesbrugge helegaans an 't veraaren. Joat, 't stoeg ol e heeëlen tied leeg want ze zit nu in Poprieng, d' administroasje. Grodder is ze doa wel, en beter 'uuterust" (?), moar e ferme steke verder. Best dan me doa nie te voeëte noar-toe moeëten dieselen. Moa vroeger, vroeger zaten ze ter plekke, de dieënsten van Roesbrugge, da j' olle stappe nooëdig hadde voe van olles en nog etwot. Ja, wuk hadde je ol nie an te geven?

En 't wos ezo da G.T. van 'n Ooësthoeck op e vor-noeëne ze zundagsche kulten antrok voer e booë-relienck an te geven. E kamde nog e keeë schooëne ze moestas, stak ze velospellen in en sproenk op ze stikt zeeëre lopt zeere. Tende de Liende-stroate, an Sanders café "Sebastopol" sloeg 'n reks de Krombeekstroat' in en an de patronoage-zoale were reks, toet an 't stadhuus.

Doa stak 'n ze velospellen in ze broeckbeuze, voagde mi ze rooën neusdoek mi witte bolliges ze zweeët of, snooët nog e keeë ze neuze en gienk toen de trapjes op noa binnen, toet bie 'n sikkretoaris.

"Ha G, hoe is 't? Voe wiene kom j' hieër nu bin-nenewoaid?"

"Vor en angifte, sikkretoaris, me zien were ver-riekt!"

"Alli, proficiat! Je doet er wel an vooërt, 't dienkt me."

"Ja, o je d' erbie slapt, vangt ze zie je vlooëien, zeker?"

"Goa wel zien, nu on ze moa gezoend zien, de nieuwkommers! En hoe goa je j'n anwinste noemen van deze keeë?"

"Wacht, 'k hen 't opeschreven," zei G. en tastte in ze zijleeebeuzige. "Ha hier, 'k hen 't, osjeblieëf."

'n Sikkretoaris schoot in e lach. "Hoevele G., zeg, je, weegt dat beeësjje?"

"Beeësjje? Beeëesje? E bitje meer respect van joen kant woare nie mis!"

"Pardong! An ke 'zwientje' ezeid, je gienk nog meeër kwoad zien. Moa zoender reden! Kiekt, leest zelve. Wuk stoat er hieër op joen anvroage voer e pasjevang?"

G snakte 't brieftje uut 'n sikkretoaris z'n handn, las, kwam eeëst bleeëk, en toen rooëd van koleire.

"Menere 'n sikkretoaris, 't stoan doar achter joen een hele reke geleëerde boeken, stoat er doa nauwers in hoe da je menschen moet oentvangen?

Hier si, 't juuste brieftje, en trek je plang. Salut...!

En oj 't kiend ze noame wilt weten, komt zundoage noa 'n doop in de plekke van heel de vor-noene in 'n Goeden Oarend of in "'t Kerkegat" an 'n toog 't hangen."

Nu wos 't 'n sikkretoaris die ze zweeët ofvoagde!

SCHREVELYNCK

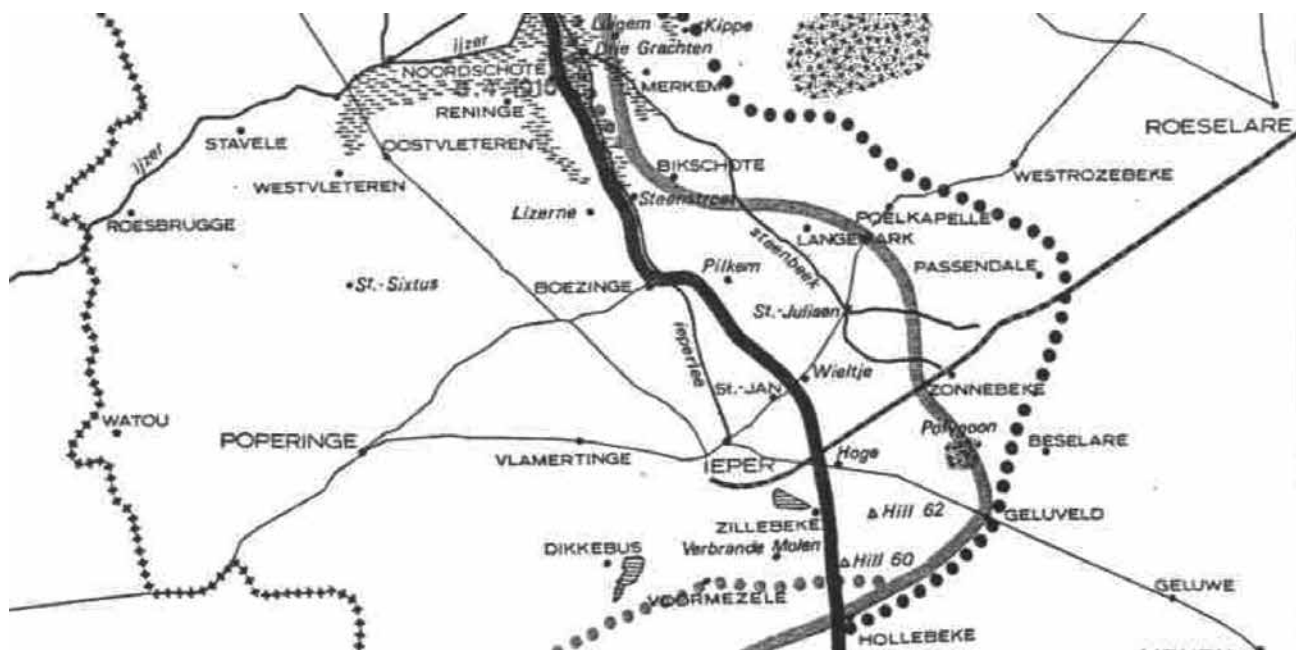
Nadruk verboden

GELOOF ONDER VUUR

SINT-SIXTUS, EEN ABDIJ EN HAAR BEWONERS TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG

Hermien Vanbeveren

2. Situering van de Sint-Sixtusabdij tijdens '14-'18: ver van het lawaai der wereld?

Bemerk Sint-Sixtus tussen Westvleteren en Poperinge. De zwarte lijn stelt de Belgische frontlijn voor (31 juli 1917), de grijze deze van de Duitsers op 1 november 1914. (Devliegheer, Luc en Schepens, Luc, op.cit., p. 18) De consolidatie van de frontlijn betekende de definitieve opdeling van België in een bezet en onbezet gebied. Bezet België was dan nog eens opgedeeld in een Operationsgebied (de Duitse zijde van de frontzone), een Etappengebied (bezet West-Vlaanderen en een groot deel van Oost-Vlaanderen en Henegouwen) en een Okkupationsgebied. Onbezet België was een lappendeken gevormd door zones van 1ste linie en voorposten (zeg maar het front), reserve- of piquetzones (2de en 3de linie) en zones van rust of halve rust. In zo'n laatste zone lag de Sint-Sixtusabdij, een 15-tal kilometer - of een paar uur stappen - achter de frontlijn in Boezinge,

op de grens tussen de Britse en Belgische sector. Deze sectoren werden echter niet meteen gevormd maar pas vanaf april 1915, toen de Britten hun effectief in de Salient numeriek hersteld hadden ⁽²⁶⁾. De eerste gasten in de abdij waren trouwens Franse troepen. Pas later zouden achtereenvolgens Britse en Belgische troepen de abdij inpalmen, maar daarover meer in volgend hoofdstuk.

"De traditionele cisterciënzer-trappistenabdij wordt altijd gevonden in beboste vlakten, ver van het lawaai der wereld ⁽²⁷⁾". Zo ook de Sint-Sixtusabdij, gelegen tussen Westvleteren en Poperinge, omgeven door het groen van bossen en weides. In oorlogstijd kreeg de omgeving echter een heel andere functie toebedeeld: de omliggende weides en bossen bleken ideaal om militaire kampementen in op te trekken. En ook de abdijsgebouwen zelf - zoals vele honderden boerderijen, scholen en huizen in onbezet België - ontsnapten niet aan militaire opeisingen.

‘Het lawaai der wereld’ klonk plots wel zeer luid en dichtbij. Lawaai dat ook afkomstig was van de verschillende transportmiddelen die de abdij passeerden. Zo doorkruiste op enkele honderden meters van de abdij een ‘Decauville’ of smalspoor de bossen en weides ⁽²⁸⁾. In het rangeerstation ‘International Corner’, gelegen op een tweetal kilometer van de abdij, vond dit smalspoor aansluiting op de dubbele spoorlijn die kwam vanuit Frankrijk (meer bepaald Calais, aanvoerhaven van de Engelsen) en via Haringe en Proven het front in Boezinge bevoorradde. Haast evenwijdig aan deze lijn liep er via Proven, Krombeke en Westvleteren (Eikhoek) een spoorweg naar de sector Zuidschote/Steenstrate. Het station ‘International Corner’ dankte haar naam aan het feit dat het gelegen is op de grens van de Britse en de Frans-Belgische sector.

Het station International Corner.

*Dit gebouw overleefde zowel Eerste als Tweede Wereldoorlog (en zelfs de koude oorlog), maar niet de bouwwoede van de Vlaming. Het sneuvelde enkele jaren geleden.
(foto aanwezig in het documentatiecentrum In Flanders Fields, Ieper)*

In het begin van 1917, ter voorbereiding van een groot Brits offensief, werd de militaire infrastructuur in de nabijheid van de abdij nog verder uitgebreid. Op het grondgebied van Proven legden de Engelsen een vliegveld aan dat de naam ‘Drogland’ kreeg. Een offensief betekende ook een explosieve stijging van het aantal doden en gewonden. Hierop anticepeerde de legerleiding door verschillende nieuwe begraafplaatsen en veldhospitaal in te richten achter de Salient, de zogenaamde Casualty Clearing Stations (C.C.S.). Drie daarvan - met de nummers 4, 47 en 61 - werden in de bossen van Sint-Sixtus opgericht; alledrie ondergebracht in tenten. De drie ‘stations’ en bijhorende begraafplaats kregen de Vlaams-Engelse naam ‘Dozinghem’: samengesteld uit het Engelse *to doze* of sluimeren en het Vlaamse suffix *-ghem*. Net als ‘Mendinghem’ en ‘Bandaghem’, twee andere dergelijke sites in de streek, was de naam bedacht door een dokter: kolonel Chopping. Initieel had hij er de lugubere naam ‘Choppinghem’ voor in gedachten (to chop: hakken!). Misschien liet hij zich hier nog inspireren door zijn familienaam, maar wat te zeggen van ‘Endinghem’, zoals hij ‘Mendinghem’ oorspronkelijk wou noemen? ⁽²⁹⁾

Spoorlijnen, een station, een vliegveld, veldhospitaal, een begraafplaats en natuurlijk de abdij-kazerne zelf: nu de omgeving van Sint-Sixtus geschetst is, kunnen we in de volgende hoofdstukken dieper ingaan op de personen die deze plaats bevolkten.

HOOFDSTUK 3

‘TUSSEN HET KRIJGSGEWOEL EN DE SOLDATEN TE ZITTEN, IS PRECIËS HET LEVEN NIET DAT EEN TRAPPIST MOET LEIDEN’

1. Zullen wij rustig in onze eenzaamheid kunnen blijven? Augustus - september 1914

‘Grote schrik en ontsteltenis heerscht overal. De oorlog is verklaard, de handschoen, door het machtige Duitsland aan het kleine België toegeworpen, is opgeraapt. Wat zal er van het rustige, nijvere en bloeiende België geworden?’ ⁽³⁰⁾, zo luidt de openingszin van het dagboek van broeder Victor. Ook bij deze monnik schemert verbijstering door, een gevoel dat België collectief in zijn greep had die derde augustus. Toch had de oorlog zich nog voor de afkondiging van het Duitse ultimatum al aangekondigd te Sint-Sixtus: op 1 augustus diende broeder Aelredus Goedhart gedwongen de abdij te verlaten. Hij was immers dienstplichtig in Nederland - zijn geboorteland. Drie weken later vertrok ook broeder Eustachius Mütch *‘met groote bezwaren’* ⁽³¹⁾ naar zijn geboorteland, Duitsland, waar hij zich ter beschikking van de Duitse krijgsoverheden diende te stellen. Zeker is dat zijn vertrek zeer tegen zijn zin was ⁽³²⁾, maar of hij hiertoe gedwongen werd door zijn directe overste (abt Bonaventura), de Belgische of de Duitse overheid, blijft onduidelijk. Feit is dat hij nooit in legerdienst is getreden, en dat ook nooit van plan lijkt te zijn geweest. Zijn ‘memoires’ geven vreemd genoeg geen uitsluitsel, integendeel zelfs. Over zijn vertrek valt enkel dit te lezen: *‘De Belgen hadden 37 000 Duitschers gevangen genomen. Den 22 vertrok ik met P. Ludovicus’* ⁽³³⁾, waarna een beschrijving van hun reis volgt. Feit is wel dat de in België wonende Duitsers, zeker na afkondiging van het ultimatum, met groeiende achterdocht en zelfs vijandigheid werden bejegend; maar waarop hij die 37 000 gevangenen baseert, is me een raadsel. In elk geval maakt hij hier wel mee duidelijk dat de Belgische grond hem wat te heet onder de voeten werd. Zijn ‘memoires’ werden bovendien na de oorlog geschreven, toen hij (noodgedwongen) nog steeds in Duitsland verbleef. Misschien was het gegeven van de 37 000 gevangenen een door de Duitse propaganda verspreid gerucht, dat hij tijdens dit verblijf in zijn vaderland had opgepikt.

Behalve wanneer het, zoals bijvoorbeeld bovenstaande vertrekken, de abdij direct aanbelangt, lijkt men (bewust?) nog niet echt bezig met de oorlog. Ter illustratie: op 19 augustus pent Victor in zijn oorlogsdagboek neer dat *‘voor onze abdij eenen steenoven wordt aangestoken die ongeveer 750 000 steenen bevat. Het branden gelukt zeer goed’* ⁽³⁴⁾. Een dag later - de dag waarop Brussel wordt ingenomen - meldt hij niets, behalve het overlijden (of *‘de geboorte ten hemel’* zoals hij het noemt) van de *‘onzen zeer beminden paus’*, Pius X. Het patriottisme, bij vele Belgen door de Duitse oorlogsverklaring zo sterk aangewakkerd, blijft bij de monniken eerder op een laag pitje branden. Bij hen was het hun geloof dat nog vuriger werd, vaderlandsliefde kan hiernaast hoogstens de tweede viool spelen en heeft steevast een religieuze ondertoon. De opleving van het geloof was trouwens een kenmerk van de bevolking in het algemeen, maar hierover meer in het vijfde hoofdstuk. Over de Duitse opmars in België is in de drie dagboeken enkel dit terug te vinden, neergeschreven door pater Edmundus: *‘20 augustus. België’s krijgsmacht trekt zich in de forten van Antwerpen’* ⁽³⁵⁾. Men lijkt te proberen de oorlog zoveel mogelijk buiten de abdijsmuren te houden en vast te houden aan de normale gang van zaken: pater Edmundus meldt op zon-

dag 13 september dat Duitsers aankomen te Oostvleteren, onmiddellijk gevolgd door de mededeling dat *'Paters van Scheut bij ons hunnen re-trait komen doen'*.

Diezelfde Edmundus lijkt er toch geen zo'n goed oog in te hebben: hij begint in september met het verbergen van enkele waardevolle voorwerpen - geschikte plaats daarvoor lijken hem de broodoven en onder de grond in het *hennekot*. Op 13 september wordt de oorlog plots wel concreet voor de hele gemeenschap: ongeveer 300 uhlanen (Duitse verkenners te paard, die zich vaak ver voor de eigenlijke troepen bevonden) trekken op die dag door Westvleteren, en de eerste maatregelen worden afgekondigd: het wordt verboden 's nachts elektrisch licht te maken of de klok te luiden - dit laatste geldt enige tijd later de volle 24 uur. Een dag later is voor het eerst geweergeschut tot binnen de abdijmuren hoorbaar, naast het geronk van de vliegtuigen, die de monniken voor het eerst boven hun abdij zien passeren; *'dat is de eerste maal sedert de schepping der wereld en wij kijken onze oogen uit'* (36). De passage van vliegtuigen blijkt een goede graadmeter voor de oorlogsgewenning: op 12 december ('14) deelt broeder Victor de lezer mee dat *'het geen verwondering moet baren dat ik noch van kanon, noch van vliegers meer melding maak. Zoals het met alle aardsche zaken gaat, zoo is het ook hier: het nieuws is er af en wij zijn er aan gewoon'*.

Ik denk dat deze bladzijden al een eerste indicatie geven welke richting het antwoord op de vraag in bovenstaande titel uit zal gaan. Al gauw wordt de vertwijfeling en vrees die broeder Victor uitdrukt - want het is deze monnik die ik in de titel citeer -, bevestigd. Bij het begin van de oorlog verblijven er te Sint-Sixtus 42 monniken. Hun aantal zal in de loop der oorlogsjaren stelselmatig zakken, door overlijden of het gedwongen (tijdelijk) vertrek van kloosterlingen. Dit zal echter ruimschoots gecompenseerd worden door de komst van vele duizenden 'gasten', in de eerste maanden vooral vluchtelingen, daarna militairen. In deze volgorde zullen de oorlogsgasten in de volgende bladzijden aan bod komen.

2. Gasten van de abdij: vluchtelingen

2.1 Hoeveel, wanneer, en voor hoelang

Kunnen de kloosterlingen van Sint-Sixtus - en de inwoners van de Westhoek in het algemeen - de oorlog in augustus nog enigszins uit de gedachten bannen, dan wordt dat vanaf september en zeker oktober onmogelijk. Het geschut nadert tot op gehoorafstand, de komst van vluchtelingen en soldaten maakt het plaatje ook visueel concreet. De eerste 'gasten' van de abdij vormen een groep van 54 vluchtelingen afkomstig uit Mechelen (37). De groep was door de burgemeester van Westvleteren naar de abdij gestuurd, waar ze onderdak krijgen in de schoolgebouwen en voorts van al het nodige worden voorzien. Het logement van deze eerste vluchtelingen lijkt vrij vlot en efficiënt te zijn georganiseerd. Toch wijst pater Bavo ons op een bijkomend praktisch probleem, eigen aan de locatie: *'en daar er vrouwen bij waren werden zij geherbergd in een oude school wel is waar binnen de omheining, maar toch buiten het slot des kloosters'* (38). Dat deze monnik het - eufemistisch uitgedrukt - moeilijk heeft met de aanwezigheid van het andere geslacht, zal verder (in het vierde hoofdstuk) meermaals blijken.

"Voor hen die nog bespaard waren gebleven van het conflict, betekende de komst van de vluchtelingen vaak het eerste directe contact met de oorlog" (39), zo ook voor de kloostergemeenschap. De vluchtelingen brengen met zich ook verhalen mee die de oorlogsgruwel concretiseren, en weten hiermee de empathie van de monniken op te wekken. Zo luidt een dagboekfragment van broeder Victor: *'De eerste vluchtelingen*

komen hier toe, vierenvijftig uit Mechelen. Wat rampen en hartverscheurende verhalen komen ons dan ter ooren. Oorlog, wat zijt gij wreed. Moeders, vluchtende met hunne pasgeboren kinderen in de armen, en die na eenige tijd niets dan een lijkje in de armen hielden. Onder hen was een oud moedertje van 83 jaar, en eene andere moeder met 8 kinderen. Moeders zochten hunne kinderen, vrouwen hunne mannen, kinderen hunne ouders, enz ...' (40). De groep van 54 zal een tiental dagen in de abdij blijven, waarna het grootste deel verder vlucht naar de zee; de overigen kiezen ervoor naar Mechelen terug te keren.

Het klooster wordt hierna voor een tweektal weken opnieuw tot zijn normale populatie gereduceerd, tot 6 oktober, wanneer twee families uit Houtem in de abdij een tijdelijk onderdak vinden; *'en van dien dag is men nooit meer zonder geweest'* (41). Het aantal vluchtelingen klom vanaf dan inderdaad gestaag, op sommige dagen verdubbelde hun aantal al in een paar uur (42). Het is niet toevallig dat eind oktober een piek in het aantal overnachtingen bereikt wordt. Negentien oktober 1914 is immers de geschiedenis ingegaan als "schuwe maandag": Duitse eenheden worden te Roeselare beschoten, de daders (een restant Franse soldaten) kunnen niet geïdentificeerd worden, waarop de Duitsers dan maar besluiten dat "die Zivilisten geschossen haben". De civiele bevolking moet het bijgevolg ontgelden: er wordt brand gesticht en groepen burgers worden vermoord. Het nieuws van de baldadigheden te Roeselare verspreidt zich snel, en een groot deel van de Zuid-West-Vlaamse bevolking slaat op de vlucht (43). Het aantal personen dat op 21 oktober overnacht in de abdij, is aangegroeid tot 200, en het mag dus niet verwonderen dat ze bijna allemaal uit het zuiden van West-Vlaanderen afkomstig zijn. De komende dagen zal dit getal verder aangroeien, om op 27 oktober een piek te bereiken: 360 vluchtelingen overnachten dan in de abdij.

Een dag later wordt voor het eerst ingegrepen door de gemeentelijke overheid: *'men plakt een plakkaat aan de poort der abdij die zegt dat de vluchtelingen de reis tot Calais kosteloos mogen doen. Wij maken daarop eenen lijst van personen die in de abdij willen blijven, maar zij moeten een der 4 voorwaarden vervullen te weten of 1) familie zijn van de kloosterlingen of 2) ouderlingen of 3) ziek of 4) beloven te zullen werken in de abdij om het eten gereed te maken, hout te kappen of iets dergelijks. Minstens logeeren er nog 330 vluchtelingen'* (44). De maatregel mist zijn effect niet: een dag later verlaten zo'n 150 vluchtelingen de abdij. Maar de eerste slag om Ieper, die nu volop woedt, dwingt steeds meer mensen de benen te nemen en op 3 november is het aantal overnachtingen in het klooster opnieuw opgeklommen tot driehonderd. Er komt een tweede aanmaning om verder te vluchten: *'in den namiddag komt de garde-champêtre van Westvleteren zeggen dat alle vluchtelingen naar Frankrijk of Engeland moeten trekken ... in elk geval niet te Westvleteren blijven, uit vrees dat er geen eetwaren zouden genoeg zijn'* (45). Op 8 november overnachten nog 100 personen in de abdij, maar de daling van het aantal vluchtelingen is ondertussen meer dan gecompenseerd door de komst van de eerste troepen die in de abdij gekazerneerd worden (cf. deel drie van dit hoofdstuk).

De frontlijn begint een steeds vastere vorm te krijgen, en het wordt stil-aan duidelijk dat de militairen de streek niet gauw zullen verlaten. Het herbergen van troepen - op doortocht naar of komende van het front - krijgt dan ook de grootste prioriteit, zo ook in de abdij, waar de vluchtelingen nu resoluut plaats moeten ruimen. Op 11 november *'komt rond 9 uur de commandant der gendarmerie van Poperinghe met 12 zijner gendarmen om onzen Eerv. Vader Abt te kennen te geven dat zij "met geweld" de vluchtelingen zullen doen vertrekken, want er moet in geheel de streek plaats gemaakt worden voor de soldaten'* (46). Het gedwongen

vertrek van vluchtelingen uit de abdij kwam er eerder dan voor de andere duizenden vluchtelingen in de Westhoek. Zij werden pas in het voorjaar van 1915 door de Belgische overheid naar Frankrijk gestuurd (47). Om vluchtelingen te weren worden twee gendarmen als portiers ingezet, ze zullen tot 20 december de abdij blijven 'bewaken'. Op oudejaarsnacht van 1914 leggen er zich nog - samen met 500 soldaten - veertig vluchtelingen in de abdij te slapen.

Het aantal niet-militaire gasten van de abdij zal voor de rest van de oorlog gestabiliseerd worden rond enkele tientallen: *'Plutard, quand la gendarmerie évacuait d'office la plupart des réfugiés il n'en restait qu'une dizaine à l'abbaye pour toute la durée de la guerre'* (48). Op diezelfde bladzijde plakt pater Ludovicus toch een concreet getal op het aantal overnachtingen: *'Du 3 Sept. 1914 au 7 Juin 1915 il y a eu à l'abbaye 14317 logements de réfugiés laïcs'*. Bemerkt dat het hier enkel om leken gaat, terwijl - zoals nog zal blijken - religieuzen een minstens even belangrijk deel van het aantal gasten in de abdij uitmaken. Hoe hij tot dit getal komt, vinden we terug op de laatste bladzijden van zijn dagboek, waarvan u hier een kopie vindt. De aantekeningen lijken vrij secuur bijgehouden te zijn door de secretaris-boekhouder; het getal kan dus kloppen (naast het 'totaal' dat u hieronder terugvindt, zijn er van hem ook aantekeningen waarin hij het aantal vluchtelingen en soldaten per dag noteerde - op basis waarvan hij dus tot dit 'totaal' kwam).

Wel is duidelijk dat pater Ludovicus per overnachting turfde, en niet per persoon. Het getal is dus geen weerspiegeling van het totale aantal vluchtelingen dat in de abdij verbleef (ik schat dat het cijfer hiervoor toch zeker met een derde verminderd zou moeten worden).

Voor de drie laatste oorlogsjaren ontbreken concrete cijfers; laat het ons erop houden dat het vluchtelingenaantal te Sint-Sixtus vanaf 1915 rustig voortkabbelt, enkel ietwat de hoogte in gestuwd telkens de gevechten heviger worden. *'Wat mij thans het meest verbaast, is de onverschilligheid waarmee wij na een tijdje de gevluchten benaderen'* (49), iets wat ook voor de monniken geldt, blijktens althans de verschillende dagboeken, waarin enkel nog sporadisch iets over de vluchtelingen wordt vermeld. De duur van het verblijf in de abdij varieerde van persoon tot persoon, van een enkele nacht tot meerdere jaren. Voor sommigen werd Sint-Sixtus tijdens de oorlog een tweede thuis, zo bijvoorbeeld Henri Floris's zoon, hij *'gaat ons verlaten (op 27 oktober 1918 is dat) om weer naar Reninghe te trekken. Hij was juist drie jaar hier'* (50). Het zal tot de zomer van 1919 duren vooraleer de laatste vluchtelingen de abdijpoort achter zich dichttrekken.

Wordt vervolgd.

Noten:

26. Depoorter, Ch., Cossey, S. en Tillie, W., '1914-1918. De oorlog achter het front', Heemkundige kring 'Aan de Schreve', Poperinge, 1987, p. 30.
27. Fr. Firminus, 'Wat is een trappist?', Sint-Sixtusabdij, West-Vleteren, 1950, p. 27.
28. Dergelijke smalsporen werden aangelegd eens de troepen zich aan het front ingegraven hadden en dienden om de ravitailleringen zo dicht mogelijk bij de frontlijn te brengen. In de volksmond werd het Franse 'Decauville' verbasterd tot 'dikkevietje' - cf. Christens Ria en De Clercq, 'Frontleven 14/18, Het dagelijkse leven van de Belgische soldaat aan de IJzer', Lannoo, Tielt, 1987, p. 28.
29. Chielens, Piet, 'De PoP Route. Fietsen achter het front', Poperinge, 2002, p. 70-71.
30. ASS, dagboek van broeder Victor, voorrede.
31. ASS, dagboek van broeder Victor, 22/8/1914.
32. Zo schrijft pater Bavo: '... en den 22 oogst vertrok eindelijk een duitsche pater die reeds van den 4 die maand België hadde moeten ontruimen', in: ASS, pater Bavo Deroose, 'Sint-Sixtus-Abdij (1840-1919)', p. 25. Vreemd dat pater Bavo hier zo afstandelijk en oneerbiedig schrijft over pater Mütsch, die toch al sinds 1910 deel uitmaakte van de gemeenschap.
33. ASS, pater Eustachius, 'memoires', p. 17.

Totaal		
3-21 sept. 126	7-30 nov. 12330	17-31 maart 399
6-31 oct. 2936	Dec. 10590	April 880
nov. 2659	Jan. 13420	tot 10 mei 272
Dec. 1310	Feb. 14140	<hr/>
Jan. 1530	Maart 3100	1551
Feb. 1690	April 2155	
Maart 1860	Mei 3582	
April 1450	tot 7 juni 201	
Mei 620	<hr/>	
tot 7 juni 140	59518	
	<hr/>	
14317		

vluchtelingen van af 3 september 1914 tot 7 juni 1915
fransche soldaten van af 7 novemb. 1914 tot 7 juni 1915
wiezen jongens van af 17 maart tot 10 mei 1915.

34. Nog voor de bouw goed en wel was begonnen, diende ze - door de oorlog - gestaakt te worden; en de reeds gebakken bakstenen werden door het leger opgeëist.
35. ASS, dagboek van pater Edmundus, 20/8/1914.
36. ASS, dagboek van broeder Victor, 8/10/1914.
37. In september zijn de vluchtelingen die aankomen in de Westhoek hoofdzakelijk afkomstig uit bezet België - wat ook logisch is gezien de Duitse opmars, die de vluchtelingen als het ware voor zich uit stuwt. Zo komen ook in Poperinge rond hetzelfde tijdstip 'rond de 200 vluchtelingen uit Aalst, Mechelen, Leuven toe', aldus Albert Baert op 29/09/1914 in zijn dagboek, dat is opgenomen in: Devliegher Luc, 'Oorlogsdagboeken uit de streek tussen IJzer en Leie', Genootschap voor geschiedenis, Brugge, 1972, 247 p.
38. ASS, pater Bavo Deroose, 'Sint-Sixtus-Abdij (1840-1919)', p. 25.
39. Amara, M., Chielens, P., Op De Beeck, Hans, e.a., 'Vluchten voor de oorlog. Belgische vluchtelingen 1914- 1918', Davidsfonds, Leuven, 2004, p. 16.
40. ASS, dagboek van broeder Victor, 3/9/1914.
41. ASS, pater Bavo Deroose, 'Sint-Sixtus-Abdij (1840-1919)', p. 26.
42. Een mooie illustratie van het gaan en (vooral) komen, geeft ons pater Ludovicus op 20 oktober: 'De overgebleven vluchtelingen keeren weder naar Houthulst. Er komen 5 vluchtelingen van Cortemarck. Later komen er nog vluchtelingen van Cortemarck, als ook 6 of 7 van Hooglede. In 't geheel zijn er 34. Omtrent 4 ure komen er nog ongeveer 20 van den kant van Clercken. 's Avonds nog min of meer 20 van Zarren. Allen te samen 80 vluchtelingen die eten en de nacht overbrengen ter abdij.'; ASS, dagboek van pater Ludovicus, 20/10/1914.
43. www.wo1.be (Ieperfront - ontmoetingsgevechten 1914).
44. ASS, dagboek van pater Ludovicus, 28/10/1914.
45. ASS, dagboek van pater Ludovicus, 4/11/1914.
46. ASS, dagboek van broeder Victor, 11/11/1914.
47. Amara, M., Chielens, P., Op De Beeck, Hans, e.a., op.cit., p. 15.
48. ASS, 'Rapport Documentaire', p. 27.
49. Ureel, Lut, 'De kleine mens in de Grote Oorlog. Getuigenissen van twee generaties dorps-onderwijzers uit de frontstreek', Lannoo, Tielt, 1984, p. 137.
50. ASS, dagboek van broeder Victor, 27/10/1918.